

Анекдоти за Насреддин ходжа

Нургюл Йозджан

NASREDDIN HOCA FIKRALARI

© Zambak Yayinlan, 2005

АНЕКДОТИ ЗА НАСРЕДДИН ХОДЖА

Турска. Първо издание

© Съставител: Нургюл Йозджан

© Превод от турски: Д-р Орлин Събев

Илюстрация: Д-р Орлин Събев

Предпечатна подготовка: Нихат Давуд

При превода е следвана авторската транскрипция на имена и термини.

Отпечатването и размножаването по електронен или механичен път на текстовете или на част от тях, както и на снимковия материал, съдържащи се в тази книга, е забранено без писменото съгласие на „А-Прес“ ООД.

© Издателство „А-Прес“ ООД

гр. София 1202, ул. „Тимок“ № 2, ет. 2, тел.: (02) 832 31 11

www.umatdergisi.com

ISBN: 978-954-91901-6-8

Съдържание

Насреддин ходжа (1208-1284)	6
Скрих се от срам	10
Брашно по въжето	10
Спасената луна	11
Ах, младост!	11
На мен ли вярваш или на магарето?	11
Къде е котаракът?	12
Преместване	12
Ако не бях паднал, щях да сляза	13
Пренеси къщата на нивата!	13
Коя дата е?	14
Черни мустаци, бяла коса	14
Урок по арабски	14
Сега заприлича на птица	15
Очни болести	15
Падишахът или селянинът?	15
Шум	16
Накъде?	16
Баклава	16
Черната гарга	17
Боли ми окото	17
Ключът	17
Торбата на гърба	18
Конска подкова	18
Ами ако бях в нея?	19

Лудият на минарето	19
Краснопис	19
Скъперник.....	20
Кой се оплаква от пролетта?	20
Премести си къщата на нивата!	20
Топли краката си!.....	21
Стомната	21
Преплетените крака	22
Продавач на туршии.....	22
Ами ако се закваси	23
Попадение	23
Всичкото е сладко	24
Каквото било писано!.....	24
Лъжесвидетелство	25
Той си знае вината	25
Ако и двете очи са затворени	26
Девет сребърници	26
Колко звезди има?	27
Музиката е за който плаща.....	27
45 дни в месец рамазан	28
Устата ми изобщо не се затвори.....	28
Равновесието на земята	29
Добро възпитание	29
Няма юрган, няма кавга	30
Разговор със съпругата	31
Мисли като хората	31
Майката на единия ще плаче	32

Свирене на саз.....	33
Може да има път от дървото нагоре	34
Човекът, който е станал за срам от думите си	35
В тази тъмница	36
Явно-тайно.....	36
Прибери козата вътре	37
Още не ми се спи!	38

Насреддин ходжа (1208-1284)

Насреддин Ходжа е роден през 1208 година в местността Сиврихисар, Хорту, Турция. Баща му Абдуллах ефенди бил проповедник в село Хорту, а майка му Садъка била от същото село.

Първите уроци Насреддин Ходжа получил от баща си. По-късно учил при Хасан ефенди от Сиврихисар, след това бил ученик на Сейид Мухаммед Хайрани и тъй като учителят му е заминал за Акшехир, той също го последвал.

Началните години на Насреддин Ходжа минали в медресето в Сиврихисар, а след като починал баща му се върнал в родното си село Хорту и станал имам. През 1237 година се преместил в Акшехир и там уроци му преподавали Махмуд Хайрани и Хаджъ Ибрахим. Според някои предания бил учител в медресето и кадия. Заради тези му длъжности го нарекли Насуруддин Хадже, а по-късно започнали да го наричат Насреддин Ходжа. Тъй като хората много го обичали информацията за неговия живот понякога придобивала и свръхестествени измерения.

Насреддин Ходжа бил образован, притежавал много добри религиозни познания и бил възпитан човек. Бил запознат добре и със суфизма и намерил място в произведенията на много мистици. В произведението на Евлия Челеби „Сеяхатнаме“, той бил описан като „съдия, възвишена личност“.

Насреддин Ходжа е починал през 1284 година в Акшехир. Върху надгробната му плоча е изписано: „Написаното остава, смъртта е неизбежна, раба е непокорен, а Създателя опрощаващ.“

Социалните разкази за Насреддин Ходжа са изключително много. Повечето от тях са смешни разкази, в които се крие дълбока поука на един мъдър учител.

С поучителните истории Насреддин Ходжа засягал обичта към човека, добротворството, разсъдъка и сякаш се е превърнал в

нарицателно на една образователна система. И за да успеем да образуваме децата си е необходимо да им представим подобни личности, защото „За да може да възпитае поколенията е необходимо да им посочваме най-добрите примери.“ Трябва да разглеждаме Насреддин Ходжа като културно богатство за възпитание и неговите весели истории да ни служат за поука.

Друга важна особеност на анекдотите на Насреддин Ходжа е, че те са кратки, ясни и съдържателни. Тези анекдоти са богат извор на реплики в турския език. Диалозите са кратки, без излишни допълнения. Някои думи на Насреддин Ходжа са се превърнали в образци. Някои от тях са: „Изсипваш брашно върху конец“, „Режеш клона, на който седиш“, „Приличаш на птичка“ и още много други са се превърнали в изрази или мъдри слова. С думите „Яж кожух мой, яж, за теб думите ми нямат значение“ намеква на обществото да не гледат външния вид, а същността на човека. А в разказа за родения и починалия казан упреква начина за печалба, като се пренебрегват природните закони.

Има и много книги, които анализират анекдотите на Насреддин Ходжа от мистична гледна точка. В книгата „Сохбетюл Ебкяр“ на Невизаде Атаи се споменава следния разказ, свързан с Насреддин Ходжа:

Пускайки невнимателно една чешма, ходжата се намокрил. Той си направил следния извод: отворената безразборно чешма е като думите на говорещия глупак. Такива думи биха наранили невинния човек. Той може да бъде оклеветен несправедливо.

Както е известно на всички Насреддин Ходжа се качвал на магарето си обратно. Причината за това била да се противопоставя на злите помисли на душата си, т.е. да преклони егото си.

В друг анекдот Насреддин Ходжа оприличава земния живот на лека жена, която се опитва да се хареса на хората и да ги измами. Разказа да закваси мляко в езерото е просветил много

хора, да научи магарето на азбуката ни насърчава да подчиним душата си с праведна наука, изсипването на брашно върху конец ни напомня да не губим напразно времето си.

Прозорливостта на Насреддин ходжа не е останала незабелязана и от Запада и в някои разкази откриваме прилика. Понякога Насреддин Ходжа е вдъхновил и много западни творци и карикатуристи. Например, когато той се качвал обратно на магарето слагал дисагите на рамото си, а когато го питали за причината, той отговарял: „Горкото животно, то едва мен носи, и дисагите ли да му тежат?“ Френски карикатуристи са направили следната карикатура: човек, който се е качил на кантар е сложил палтото си под мишница ѝ казва: “Странно, въпреки че съблякох палтото си, килограмите ми не намаляват!”

Каквато е ролята на музиката в обучението на Мевляна, такава е ролята и на хумора в разказите на Насреддин Ходжа. Неговият хумор е поучителен от религиозна, културна и възпитателна гледна точка.

Както се вижда анекдотите съдържат и много дълбоко значение. Познанията по ориенталистика на Насреддин Ходжа му помагат използвайки разбираем и хумористичен стил да предаде на думите си и огромно значение. Когато анализираме неговия живот, разбираме, че неговото образование му позволява да използва подобни алгоритми в думите си. В много исторически произведения се препоръчва разказите на Насреддин Ходжа да се четат, вниквайки в същността им и осъзнавайки дълбокия им смисъл.

Примерите в анекдотите, използвани от Насреддин Ходжа, според нас не са подбрани случайно. Основната идея на разказите му е да накара хората да се замислят, докато се смеят. Следователно е погрешно Насреддин Ходжа да се приема и като комедиант, който само развеселява хората.

В анекдотите на Насреддин Ходжа не се посочва как да се постъпи, те карат читателя да се замисли и сам да открие кое е правилно. Неговите анекдоти могат успешно да се използват във възпитанието на поколенията и съдържателността в тях е по-успешна от приказките, затова са предпоставка за успех в тази насока.

Докато четем анекдотите на Насреддин Ходжа освен забавната страна, трябва да вникнем и в скрития замисъл и да си вземем поука.

Скрих се от срам

Един ден в дома на Насреддин ходжа влязъл крадец, а ходжата мигом се скрил в дрешника. Крадецът претърсил цялата къща отвътре и отвън, но не намерил нищо за крадене. Накрая отворил и долапа с надеждата, че там най-сетне ще намери нещо да открадне, но видял вътре ходжата и възкликнал:

- Ама ти какво правиш тук?

Насреддин ходжа, притеснен и с пресипнал от страх глас, му отвърнал:

- Знам, че няма да намериш нищо за крадене и затова се скрих от срам.

Брашно по въжето

Един ден комшията на Насреддин ходжа поискал от него въже. Ходжата влязъл вкъщи и излязъл:

- Съседе, не мога да ти дам в момента въжето, жена ми е простряла на него ... брашно.

Комшията останал изненадан от отговора:

- Ама как така, нима може да се простре брашно на въже?

Насреддин ходжа отговорил уверено:

- Разбира се, че може. Когато сърце не ми дава, на въжето може да се простре и ... брашно.

Спасената луна

Една вечер Насреддин ходжа отишъл за вода до кладенеца. Но щом отворил капака на кладенеца, що да види - в него плувала огромна луна. Притеснен, ходжата се провикнал:

- Ами сега; луната е паднала в кладенеца, жено! Бързо тичай да ми донесеш куката, че луната е паднала в кладенеца!

Жената на ходжата изтичала и донесла куката. Ходжата я метнал в кладенеца, разклатил я във водата, но не могъл да улови луната. Накрая куката се закачила за един камък. Ходжата напънал с все сила, но куката се счупила и ходжата паднал по гръб на земята. Тогава видял, че луната е на небето, и се зарадвал:

- О-о-о-х, слава богу, паднах, но спасих луната от кладенеца!

Ах, младост!

Един ден Насреддин ходжа се опитал да се качи на кон. Конят обаче бил доста висок. Ходжата така и не успял да се качи и въздъхнал на висок глас, така че да го чуят околните:

- Ах, младост, ах! Нима бяхме такива като млади!

След това тихо си промърморил:

- Много добре знам какъв беше и като млад, Насреддине!

На мен ли вярваш или на магарето?

Една сутрин комшия на Насреддин ходжа му се помолил:

- Ходжа, ще отида до мелницата и ще се върна. Ще ми дадеш ли днес назаем магарето си?

Ходжата отсякъл:

- То не е вкъщи!

Точно тогава магарето на ходжата започнало да реве от обора. Комшията се възмутил:

- Ето, че магарето е в обора. Жалко, съседе, досвидя ти едно магаре.

Ходжата повишил глас:

- Ама що за човек си ти? Не вярваш на бялата ми брада и на думата ми, та си тръгнал да вярваш на рева на едно магаре!

Къде е котаракът?

Един ден Насреддин ходжа занесъл вкъщи месо. Дал го на жена си и ѝ заръчал да го приготви за вечеря. Жена му така и сторила - приготвила месото, но гозбата споделила със съседите. Когато вечерта Насреддин ходжа се прибрал с надежда да похапне месо, тя го посрещнала с думите:

- Ах, не ме питай какво ми се случи. Нашият котарак се докопа до месото, което ти донесе. Погнах го, но не можах да го настигна. Така този пакостник изяде месото ти.

Тогава Насреддин ходжа хванал навъртащия се наоколо хилав котарак и го сложил на кантара да го претегли. Котаракът тежал два килограма. Ходжата се обърнал към жена си:

- Жено, ако това е котаракът, къде ми е месото; ако това е месото, къде е котаракът?

Преместване

Една нощ, докато Насреддин ходжа спял, в къщата му се промъкнал крадец. Крадецът прибрал това-онова и го отнесъл в

неговата къща. Ходжата обаче взел и останалите вещи и ги занесъл в къщата на крадеца. Когато го видял, крадецът учудено го попитал:

- Какво търсиш в къщата ми по това време?

Ходжата отговорил със спокоен глас:

- Синко, нима не се преместваме в тази къща?

Ако не бях паднал, щях да слеза

Незнайно как Насреддин ходжа паднал от магарето си. Децата се събрали около него и започнали да му се смеят. Ходжата им рекъл:

- Абе деца, какво има толкова много да се смеете? И без това, ако не бях паднал, щях да слеза.

Пренеси къщата на нивата!

При Насреддин ходжа дошъл един мъж, който му се оплакал:

- Ходжа, знаеш ли, в къщата ми изобщо не влиза слънце. Затова винаги е усойна и тъмна... Какво ли да направя?

Ходжата го изслушал и попитал:

- Добре, имаш ли друг имот, който да вижда повече слънце?

- Да, срещу къщата е нивата ми. - отвърнал мъжът.

Като чул това, ходжата отсякъл:

- Защо тогава се оплакваш? Премести се да живееш на нивата!

Коя дата е?

Един човек попитал Насреддин ходжа само и само да му създаде работа:

- Ходжа, днес кой ден от месеца?

Ходжата знаел намерението на питащия и му отговорил:

- Откъде да знам, месецът не е нещо, което купувам и продавам...

Черни мустаци, бяла коса

Един ден Насреддин ходжа отишъл да се подстриже. Косата на ходжата била бяла, а мустаците му черни. Бръснарят попитал шеговито ходжата:

- Ходжа, защо мустаците ви са черни, а косата бяла?

Насреддин ходжа отвърнал:

- Защото косата ми е най-малко с 20 години по-възрастна от мустаците ми.

Урок по арабски

Един съсед поискал от Насреддин ходжа да го научи на арабски. Ходжата започнал да му преподава уроци, а съседът го попитал:

- Ходжа, как е на арабски “студена супа”?

Насреддин ходжа не се сетил веднага за думата и отвърнал:

Ааа, да! Няма нужда да знаеш тази дума. Ти никога не ядеш студена супа. А и арабите не ядат супата студена.

Сега заприлича на птица

Един ден Насреддин ходжа излязъл да се разходи. Докато обикалял из полята, що да види - насреща му щъркел. Ходжата никога не бил виждал щъркел и затова го хванал и занесъл вкъщи. Разгледал щъркела оттук оттам, но не приличал на птиците, които познавал. Затова отрязал по малко от човката и опашката му. Накрая ходжата поставил щъркела пред себе си и рекъл:

- Ха, ето сега вече заприлича на птица!

Очни болести

Съседът на Насреддин ходжа дошъл при него и му се оплакал, че има болки в окото:

- Ах, ходжа, ах! Що да сторя? Дай ми някакъв съвет!

Ходжата пък отвърнал:

- Когато ме боля зъб, го извадих и спря да ме боли; ако искаш, и ти си извади окото, че да не те боли вече!

Падишахът или селянинът?

Насреддин ходжа гостувал в едно село. Селяните го попитали:

- Ходжа, кой е по-голям? Падишахът или селянинът?

Ходжата отвърнал уверено:

- Разбира се, че селянинът. Ако селянинът не произведе зърно, падишахът ще умре от глад!

Шум

Един ден съсед на Насреддин ходжа го попитал:

- Ходжа, снощи от вас се чу страхотен шум. Какво се случи?
- А, какво да се случи, кожухът ми се търколи по стълбата.
- Но как може кожухът ти да издаде толкова шум?
- Разбира се, че може, щом и аз съм вътре в кожуха!

Накъде?

Един ден Насреддин ходжа яхнал необяздено магаре, но трудно го контролирал. По пътя един минувач го попитал:

- Накъде така, ходжа?
- Накъдето иска магарето!

Баклава

Един мъж се доближил до Насреддин ходжа и го попитал:

- Ходжа, преди малко един мъж носеше голяма тава с баклава.
- Е, мен какво ме засяга това? - попитал ходжата.
- Но, ходжа, мъжът занесе тавата с баклава у вас...
- Тогава теб какво те засяга това?

Черната гарга

Един ден Насреддин ходжа и жена му отишли да перат на реката. Ходжата взел коритото за пране, а жена му - мръсното бельо.

Жената на Насреддин ходжа сложила единствения сапун, който им се намирал, върху бельото в коритото и започнала да го пълни с вода. В това време обаче долетяла една черна гарга и отмъкнала сапуна. Жената започнала да крещи:

- Мъжо, бързо, хвани гаргата, че отмъкна сапуна!

Ходжата погледнал отчаяно подир гаргата:

Остави я, жено! Не виждаш ли, че тя е по-мръсна и от нас!

Боли ми окото

Един съсед на Насреддин ходжа отишъл при него и му се оплакал, че го боли окото:

- Ох, ходжа, какво да правя? Дай ми някакъв съвет! Насреддин ходжа му отвърнал:

Веднъж ме болеше зъба, извадих го и ми олекна. Ако искаш и ти можеш да си извадиш окото, че да ти мине!

Ключът

Един ден Насреддин ходжа си изгубил ключа. Жена му го попитала, докато търсел ключа насам натам в градината:

- Ходжа, къде изтърва ключа?

- Ох, бе жено, ако знаех къде съм го изтървал, щях ли да го търся?

Торбата на гърба

Един ден Насреддин ходжа купил много стока на пазара. Напъхал я в дисагите, които метнал на гърба си, и после възседнал магарето си. Така поел за вкъщи. По пътя го видял един човек и го попитал:

- Ходжа, защо не си сложил дисагите на гърба на магарето, че спокойно да се прибереш?

- Не бива да сме толкова жестоки, приятелю! Не му стига на магарето, че ме носи мен, ами и дисагите ми да мъкне...

Конска подкова

Един човек, който смятал, че подковата носи късмет, попитал Насреддин ходжа:

- Ходжа, конската подкова носела късмет. Дали ще е грях, ако окача една подкова на вратата на къщата?

Насреддин ходжа смятал, че този обичай противоречи на религията, и отвърнал:

- Може, ако мислиш, че ще ти донесе късмет. Но според мен едва ли ще ти донесе късмет, защото, макар че конете имат не една, а четири подкови, не съм видял досега да са им били особено полезни. Напротив, по цял ден са принудени да търпят бой с камшик, да носят тежък товар, да изминават дълъг път...

Ами ако бях в нея?

Една нощ Насреддин ходжа забелязал в градината на къщата си тъмен силует. Той веднага взел лъка си и прострелял силуета с една стрела. Но що да види на сутринта? Силуетът се оказал една риза, която жена му била изпрала и закачила на простора да съхне. Ходжата извадил стрелата от ризата си и въздъхнал облекчено:

- Спасих се от голяма беда! Ами ако бях в ризата си?

Лудият на минарето

Докато ходжата четял езан на минарето, един луд се покатерил й му казал:

- Хайде, ходжа, да скочим от минарето!

Ходжата се изумил, но запазил самообладание:

- Ако скочим от минарето, всеки ще каже, че сме луди. Най-добре е да слезем долу и да започнем да подскачаме нагоре.

Лудият одобрил предложението на ходжата и слязъл веднага от минарето.

Краснопис

Насреддин ходжа пишел много грозно. Един неграмотен негов Съсед дошъл при него:

- Ходжа, синът ми е в град Коня. Ще му напишеш ли едно писмо?

- Аз до град Коня не мога да отида.

- Ходжа, не те помолих да отидеш до Коня, а само да напишеш писмо.

-Тъй като освен мен никой друг не може да разчете краснописа ми, ще трябва аз да отида до Коня, за да прочета писмото!

Скъперник

Един известен със скъперността си човек паднал в реката. Започнал да маха с ръце за помощ. Съселяните му се притекли на помощ и завикали: „Подай си ръката!“ Но давещият се човек не им подал ръка и за малко да се удави. Тогава се намесил Насреддин ходжа:

- Абе, хора, този човек не знае що е да дадеш. Викайте му: „Хвани ми ръката!“

Кой се оплаква от пролетта?

Една вечер Насреддин ходжа бил на размумка в кафенето. Един от присъстващите се обърнал към него:

- Ходжа, хората са много странни. Когато е студено, се оплакват. Когато е горещо, пак се оплакват. Не може да им се угоди!

Насреддин ходжа го изслушал и се подсмивал:

- Така казваш, но никой не се оплаква от пролетта!

Премести си къщата на нивата!

Дошъл при Насреддин ходжа един човек:

- Ходжа, знаеш ли? Моята къща не я грее слънце. Затова е студена и мрачна... Какво да сторя?

Ходжата го попитал:

- А имаш ли друго твое място, което има изложение на слънце?

- Да. - отвърнал човекът. - Имам отсреща една нива.

Тогава Насреддин ходжа го посъветвал:

- Ами щом се оплакваш, премести си къщата на нивата!

Топли краката си!

Понякога разпитвали Насреддин ходжа за това-онова. Народът се възползвал от неговите мъдри съвети. Един път го попитали за медицината:

- Ходжа, какво е накратко медицината?

Ходжата отговорил така:

- Топли краката си и охлаждай главата си! Ако искаш да живееш дълго и да си здрав, внимавай какво ядеш, яж малко и не изпадай в дълбоки мисли!

Стомната

Един ден Насреддин Ходжа решил да изпрати сина си за вода. Ударил му два плесника, подал му стомната и му заръчал:

- Внимавай, като носиш насам водата, да не изтървеш и счупиш стомната!

Другите наоколо се зачудили, а ходжата им рекъл:

- Какво, когато е счупил вече стомната, няма да има смисъл да го предупреждавам, нали!?

Преплетените крака

Един ден децата си играели покрай реката. Видели, че се задава Насреддин ходжа, и решили да се пошегуват с него. Оплели си краката един в друг и рекли на ходжата:

- Ходжа, краката ни се оплетоха. Не може да си ги намерим.

Ходжата се поогледал и взел в ръка една пръчка. После започнал да гъделичка с нея децата по ходилата. Децата веднага си дръпнали и разплели краката.

- Видяхте ли? - казал той. - Видяхте ли как бързо си намерихте краката!

Продавач на туршии

Насреддин ходжа отишъл с магарето си да продава туршии.

- Хайде на туршиите! Хайде! - провикнал се Насреддин ходжа.

Но щом ходжата се провикнел, магарето му започвало да реве. Ходжата много се ядосал, навел се към ухото на магарето си и му казал:

- Стига си ревал, бе! Ти ли продаваш туршии или аз?

Ами ако се закваси

Един ден Насреддин ходжа взел закваса за кисело мляко, отишъл до езерото на Акшехир и пуснал заквасата в езерото. Един човек го видял и възкликнал:

- Какво правиш, ходжа?

- А, нищо. Заквасвам езерото.

Човекът се изумил:

- Ама как може да се закваси езеро!

- Е, и аз знам, че не може. Но ако се закваси?

Попадение

Един ден Насреддин ходжа бил приет от султан Тимур. Ходжата се похвалил, че може да стреля точно с лък. Тогава Тимур заповядал:

- Веднага донесете един лък и стрела, че да видим умението на ходжата!

След малко донесли лък и стрела, била поставена цел. Ходжата съжалил, че се е похвалил, но нямало как да се отрече от думите си. Опънал лъка и изстрелял стрелата. Тя обаче се забила на един метър вдясно от целта. Ходжата обаче не се трогнал и казал на Тимур:

- Ето така стреляше нашият най-голям ловец.

Ходжата изстрелял втори лък, но пак не улучил целта и казал:

- Така стреляше и командирът.

При следващия опит, стрелата неволно се забива в целта. Ходжата:

- Ето така пък стреля вашият слуга Насреддин.

Всичкото е сладко

Един ден Насреддин ходжа натоварил на магарето си два коша грозде и се запътил за вкъщи. Щом влязъл в града, децата го наобиколили:

- Ходжа, дай ни по една чепка грозде!

Като видял колко много деца са, ходжата им дал по три-четири гроздови зърна. Децата реагирали:

- Ама, ходжа, може ли по толкова малко да се дава?

Насреддин ходжа им отвърнал невъзмутимо:

- Деца, цялото грозде в кошовете е еднакво сладко. Нима има значение малко ли ще похапнете или много!

Каквото било писано!

Насреддин ходжа станал кадия. На всички жалби обаче отговарял успокоително:

- Е, така е било писано!

Селяните обаче не били доволни от неговите думи и решили да му спретнат номер. Отишли при овчаря, който пасял и овцете на ходжата, и му казали:

- Виж, овчарю, остави довечера овцете на ходжата в гората и му кажи, че са се загубили и че са ги изяли вълци. Нека тогава да видим как ще реагира!

Овчарят така и постъпил. Когато се върнал вечерта в селото, казал на Насреддин ходжа, че овцете му са се изгубили. Ходжата отвърнал невъзмутимо:

- Е, така е било писано!

Същата вечер обаче над селото се развихрила буря, кошарите на селото били завлечени от потоп. Така селяните изгубили и овцете си. Само овцете на Насреддин ходжа оцелели, защото били в гората. Осъзнали грешката си, селяните отишли при ходжата и му признали истината. Щом я чул, той пак отвърнал невъзмутимо:

- Е, така е било писано!

Лъжесвидетелство

Един съсед на Насреддин ходжа го придумал да лъжесвидетелства в негова полза и го завел в съда. Там ,се разглеждало дело по спор за пшеница. Когато свидетелствал, Насреддин ходжа вместо „пшеница“ казал „ечемик“. Присъстващите му обърнали внимание:

- Ходжа, объркахте се май. Вместо „пшеница“ казахте „ечемик“.

Насреддин ходжа им отвърнал гневно:

- Е, след като е лъжа, има ли значение дали е „пшеница“ или „ечемик“?

Той си знае вината

Един ден, докато Насреддин ходжа си работел на нивата, в нея влязъл един вол и направил поразии. Насреддин ходжа

хванал една тояга и тръгнал да гони вола, но не могъл да го настигне и да го наложи с тоягата.

Един ден Насреддин ходжа отивал на пазар и по пътя си видял съшия вол, впрегнат в една каруца. Ходжата веднага започнал да налага вола с една тояга. Собственикът на вола се изумил от гледката и извикал на ходжата:

- Ама ходжа, какво правиш? Какво ти е сторил моят вол, че така го налагаш?

Ходжата обаче продължил да налага вола и отговорил:

- Остави ме, не се меси, той, волът, много добре си знае вината...

Ако и двете очи са затворени

Попитали Насреддин ходжа:

- Ходжа, защо хората, когато се прицелват, си затварят едното око?

- Нима и това не знаете? Ако си затворят и двете очи, няма да могат да виждат, затова.

Девет сребърници

Насреддин ходжа сънувал, че му дават девет сребърници. В съня той настоял вместо девет да му дадат десет. Междувременно се събудил и видял, че ръката му е празна. Веднага затворил очи, за да заспи отново, и протегнал ръката си:

- Добре де, да не са десет, а девет сребърници.

Колко звезди има?

Един ден Насреддин ходжа изнасял проповед в Коня.

Той попитал събралото се множество:

- Знаете ли какво?

Множеството с любопитство попитало:

- Какво?

Ходжата рекъл:

- Небето над Акшехир и над Коня е еднакво!

Множеството било учудено:

- Добре де, как разбра това?

Ходжата се обърнал към множеството и спокойно пояснил:

- Никак не е сложно! Колкото звезди има на небето над Акшехир, толкова звезди има и на небето над Коня!

Музиката е за който плаща

Един ден Насреддин ходжа тръгнал на пазар. Децата от махалата го наобиколили и започнали да го молят да им донесе по нещо от чаршията. Само едно от децата му подало петак и поискало ходжата да му купи свирка.

- Добре, ще ти донеса. - казал ходжата.

Привечер Насреддин ходжа се върнал от пазара и децата веднага го наобиколили. Всички го попитали дали им е донесъл това, което си пожелали. Ходжата обаче само подал свирката на детето, което било дало пари, и казал:

- Музиката е само за този, който плаща!

45 дни в месец рамазан

Когато Насреддин ходжа бил имам на селото и дошъл месецът Рамазан, за да не обърка дните, всеки ден в една стомна хвърлял по едно камъче. Ходжата имал малка дъщеря. Като видяла, че баща ѝ хвърля всеки ден по едно камъче в стомната, и тя сложила цяла шепа камъчета в нея.

Към края на месец Рамазан, на 20-ия или 25-ия ден вярващите мюсюлмани от селото попитали ходжата точно кой ден от Рамазана е.

- Ще прескоча до нас и ще ви кажа. - отвърнал Насреддин ходжа и когато си отишъл вкъщи, извадил от стомната 115 камъчета.

Ходжата се замислил дълбоко. Ако каже, че е 115-ят ден, ще се изложи. Затова решил да каже, че е 45-ият ден.

Щом се върнал при другите, го попитали:

- Кой ден е днес от Рамазана?

- 45-ият ден.

- Ама как така! - реагирали множеството. - Нима може в месец Рамазан да има 45 дни!

Вие се благодарете на мен, защото ако трябваше да броим по камъчетата, които излязоха от стомната, месец Рамазан щеше да има 115 дни!

Устата ми изобщо не се затвори

Една вечер поканили Насреддин ходжа на сладка размисъл в една къща. Хубаво, обаче на седянката имало един, чиято уста не

спряла да говори празни приказки. На Насреддин ходжа не дошъл изобщо ред да каже и една дума. На всичко отгоре му се и доспало и започнал да се прозява. Накрая, когато всички станали да си тръгват, бърборкото попитал ходжата:

- Ходжа, изобщо не си отвори устата.

- Ти не видя, - рекъл Насреддин ходжа. - Толкова много си я отварях, че без малко да ми се скъсат бузите!

Равновесието на земята

Един човек, разбрал, че Насреддин ходжа може да отговори на всеки въпрос и се похвалил на всеослушание:

- На моя въпрос не може да отговори!

Един ден двамата се срещнали на пътя. Мъжът попитал ходжата:

- Ходжа, защо хората, като станат сутрин и излязат от къщи, някои тръгват в една посока, а други - в друга?

Ходжата веднага му отговорил:

- Ама че си и ти! Ако всички тръгнат в една посока нали Земята ще изгуби равновесието си!

Добро възпитание

Веднъж телето на Насреддин ходжа избягало от обора и потъпкало всички цветя и зеленчуци в градината му. Като видял това, Насреддин ходжа веднага отишъл в обора и започнал да бие кравата.

Жената на ходжата го попитала:

- Абе, телето потъпка всичко, а ти биеш кравата?
- Не ми се меси, жено! - отвърнал Насреддин ходжа.
- Ако кравата беше възпитала добре телето, то нямаше да направи такива поразии.

Няма юрган, няма кавга

Насреддин ходжа чул в полунощ кавга пред тяхната врата. Станал от леглото и казал на жена си:

- Ставай, жено, запали тази свещ, та да изляза да видя какво става!

Жена му искала да го спре:

- Каква нужда има посред нощ да излизаш, ти не се меси!
- Може ли така, жено! Как може да се спи сред тази врява?

Действително врявата пред вратата им не свършвала. Жената на ходжата станала, запалила свещ. Ходжата метнал на гърба си юргана, защото било много студено, слязъл долу и попитал събралите се пред вратата му хора:

- Какво става тук?

Но преди още да разбере какво се случва, един мъж издърпал в тъмното юргана от гърба на ходжата и изчезнал. Съненият Насреддин ходжа останал изумен. Кавгата в този момент приключила и всички се разотишли. Ходжата се качил горе, измръзнал от студ и тъжен заради откраднатия му юрган.

Жена му, която го чакала с любопитство, го попитала:

- Разбра ли за какво беше тази врява?

Ходжата замислено отговорил:

- Как за какво, кавгата била заради нашия юрган. Взеха юргана и кавгата приключи!

Разговор със съпругата

Насреддин ходжа попитал един ден жена си:

- Жено, какво беше името на нашия съсед Мехмед ага, който прави цървули?

- Е, нали сам му каза името. - отвърнала жена му учудено. - Мехмед ага.

- Ох, обърках се, исках да кажа каква му е професията?

- Ама нали сам каза, че прави цървули!

- Разбери бе, жено, исках всъщност да питам къде живее? - оправдал се ходжата.

- Ама какво ти става днес? - възмутила се жена му.

- Нали каза, че ни е съсед...

Ходжата се ядосал:

- А бре, жено, с теб не може да се говори!

Поукa: Един разговор може да започне с нещо просто (например с „Днес времето е много хубаво!“, но не бива да се отговаря с „Виждам, да не съм сляп!“). Ако разговаряме добронамерено върху полезни теми, ще има смисъл от разговора.

Мисли като хората

Докато обикалял из пазара, Насреддин ходжа останал изненадан при вида на един папагал, обявен за продан за 12 жълтици, и попитал хората наоколо:

- Защо тази птица е толкова скъпа?

- Това е папагал. - рекли му те. - Може да говори.

Ходжата веднага се прибрал вкъщи, взел една пуйка и се върнал на пазара.

- Колко струва пуйката? - го попитали.

- 15 жълтици. - отвърнал той.

- Нима може една пуйка да струва 15 жълтици! - възмутили се купувачите.

- Нима не виждате? - казал Насреддин ходжа. - папагал, колкото юмрук се продава за 12 жълтици.

- Той обаче притежава умението да говори като човек. А твоята пуйка какво умение има?

- Папагалът говори, без да мисли. А моята пуйка мисли като хората.”

Пуйка: Който говори, без да мисли, не само че не е полезен да себе си и другите, но може и да е много вреден. Умението да се говори е дадено само на хората.

А умението да се мисли и говори смислено е още по-ценен дар. Зрелите хора мислят добре и говорят полезни неща.

Майката на единия ще плаче

Един от синовете на Насреддин ходжа бил грънчар в едно село. Един ден ходжата отишъл при него.

- Татко, вложих всичките си пари в грънчарство. - казал синът му. - Ако времето е хубаво, грънците ми ще изсъхнат и ще спечеля от тях. Ако вали, обаче, майка ми жална!

След това ходжата посетил по-големия си син, който живеел в друго село.

- Татко. - казал му той. - Каквото и да правя на тази нива, всичко зависи от това дали ще вали или не. Ако вали - ще съм богат. Ако е суша - майка ми жална!

Насреддин ходжа се върнал вкъщи притеснен.

Жена му го попитала:

- Защо си така навъсен, мъжо?

- А то моето е нищо. - отвърнал ходжата. - Ти трябва да си притеснена. Дъжд и да вали, и да не вали, майка му жална на един от синовете ни.

Поука: Трябва да внимаваме да вземаме навреме необходимите предпазни мерки, за да не станем жертва на случайности, Едната от тайните на успеха е да работим много, а другата - да вземем навреме предпазни мерки, за да гарантираме този успех.

Свирене на саз

Попитали Насреддин ходжа:

- Можеш ли да свириш на саз?

- Мога. - отвърнал той.

- Тогава заповядай, посвири малко. - му казали и му подали един саз.

Ходжата хванал перцето и започнал да дрънчи по струните, без да ги натиска с пръсти.

- Ама така ли се свири на саз, бе ходжа? Струните трябва да се притискат тук-там с пръсти по определен начин, че като свириш с перцето по струните, да излиза звук в определена гама.

- Който не знае къде да натиска, натиска къде ли не, че да свири. - отвърнал Насреддин ходжа. - Аз още щом взех саза, намерих къде да натискам! Защо напразно да продължавам да натискам тук-там...

Поука: Да избягваме неподходящи въпроси, когато разговаряме с хората.

Може да има път от дървото нагоре

Децата от махалата решили да скроят номер на Насреддин ходжа. Измислили следния план: да накарат ходжата да се покатери на едно дърво, после да му вземат цървулите и да избягат. Застанали до едно дърво точно по времето, когато Насреддин ходжа обикновено минавал оттам. Нарочно направили така, че хвърчилото им да се заклеши в клоните на дървото. После зачакали ходжата. Когато се доближил, те веднага го наобиколили:

- Ходжа, хвърчилото ни се заклеши на дървото. Ние не можахме да го смъкнем. Ще ни помогнете ли?

- Да, да. - отвърнал положително Насреддин ходжа, като си свалил цървулите и започнал да ги пъха в чантата си.

- Ама, ходжа, защо си вземате цървулите при вас? Какво ще ги правите на дървото? - попитали изненадани децата.

- Нищо се не знае, деца. - отвърнал ходжата. - За това добро, което ще сторя, може Аллах да ми посочи друг път от дървото нагоре!

Поука: Ум царува, ум патки пасе. Не бива да забравяме, че някои може и да са по-умни от нас. Нека да проявяваме уважение, възпитание и добронамереност.

Човекът, който е станал за срам от думите си

Един селянин откраднал агнето на съселянин, заклал го и го изял. Тогава пък съселянинът откраднал козата на първия, заклал я и я изял.

Насреддин ходжа разследвал случая и разбрал кой е крив, кой е прав.

Един ден героите на тази случка си седели в кафенето. Собственикът на козата започнал да се хвали с нея:

- Имаше два аршина козина, беше много красива, очите ѝ големи...

Селянинът, който бил заклал и изял козата, не бил съгласен с тези преувеличения, но какво да прави, трябвало да си мълчи.

Тогава Насреддин ходжа се обърнал към селянина, който откраднал и заклал козата:

- Абе какво бръщолеви този човек! Я иди у вас и донеси ощавената кожа на тази крастава коза, че да се засрами този човек от приказките си!

Поука: Не бива, да посягате на чуждото имане, без разрешение на собственика му, колкото и да е малко. Колкото повече посягаме без разрешение, толкова повече ще отговаряме един ден за делата си.

В тази тъмница

Един гост на Насреддин ходжа останал да преспи у тях. Гостът не бил много вярващ човек и твърдял: „Не мога да вярвам на нещо, което не виждам! Нима някой се е върнал от отвъдното? Нима може да се опознае нещо, което не се вижда?”

Ходжата проявил търпение. Той се опитал да каже нещо на госта си, без да го засегне, но така и не успял да го убеди. Когато дошло време за спане, ходжата постлал две легла. На едното легнал да спи той, а на другото - гостът му. Ходжата загасил свещта вдясно от него. След малко гостът му се обадил:

- Ходжа, ще запалиш свещта вдясно от теб?

- Ти да не си луд, човече? - отвърнал Насреддин ходжа.

- Как да позная коя е дясната ми страна в тази безпрогледна тъмница?

Поука: Дедите ни са казали, че човек се учи от грешките си. Който знае недостатъците си, е готов да научи нещо повече.

Може ли да вярваме на всичко, което виждаме?... Например, може ли да кажем, че всички звезди, които виждаме на небето, наистина съществуват сега? Ние знаем, че ги има, заради светлината, която достига от тях до нас. Но тя идва до нас след три милиарда години, а звездата вече може да угаснала преди два милиарда години. Дори и хората, които живеят на Земята след един милиард години, пак ще я виждат тази звезда, нали!

Явно-тайно

Един ден видели Насреддин ходжа да яде хляб на чаршията във време на недоимък. Попитали го:

- Ходжа, не е ли срамно да се яде така явно пред останалите?

- Ако не е срамно да се тъпчеш тайно от гладния си съсед, защо да е срамно да се тъпчеш явно? - отговорил Насреддин ходжа. - Да си сит, докато съседът ти умира от глад, е срамно или навсякъде и по всяко време, или пък изобщо не е срамно.

Поука: Нека да проявявате състрадание и разбиране към нуждите на хората край нас.

Прибери козата вътре

Един човек се оплакал на Насреддин ходжа, че къщата му е много малка и тясна, и поискал съвет. Ходжата го изслушал внимателно и му казал:

- Сега си иди вкъщи и прибери козата вътре.

На другия ден човекът пак дошъл при ходжата:

- Ох, ходжа, прибрах козата вътре, но стана още по-тясно.

Ходжата го изслушал и му казал:

- Сега си иди и прибери вътре и кокошките.

На следващия ден човекът пак обезпокои ходжата:

- Ох, ходжа, стана още по-тясно.

Насреддин ходжа обаче казал невъзмутимо:

- Иди и прибери и кравата вътре!

После човекът пак дошъл при ходжата:

- Ох, ходжа, стана нетърпимо тясно вкъщи.

Насреддин ходжа му казал спокойно:

- Тази вечер изкарай козата навън.

На другия ден човекът дошъл при него и му казал, че малко си е отдъхнал.

- Тази вечер изкарай и кокошките от вас. - казал му ходжата.

На следващия ден човекът пак дошъл при ходжата много поспокоен.

- Сега иди и изкарай кравата, а после почисти добре къщата си. - му казал ходжата.

Човекът направил всичко, за което ходжата го посъветвал, и на другия ден го посетил. Този път му казал, че вече му е много широко вкъщи и благодарил от все сърце.

Поука: С течение на времето пълним дома си с толкова много излишни вещи, че неминуемо се сещаме за този анекдот.

Още не ми се спи!

Веднъж Насреддин ходжа гостувал в едно село. Побъбрил малко с домакините. За да му напомнят, че е вече време за лягане, домакините му го попитали:

- Ходжа, защо човек се прозява?

Домакините не били нагостили ходжата и тъй като бил гладен, им отговорил:

- Човек се прозява или защото е гладен, или защото му се спи.

След това се прозял насила и добавил:

- Но на мен още не ми се спи.

Поука: Дедите ни са казали “Гостът яде не каквото иска, а каквото намери.” Няма място за притеснение да нагостим неочакван гост с това, което ни се намира. Неизменна част от традицията ни е да нагостим госта си.

